

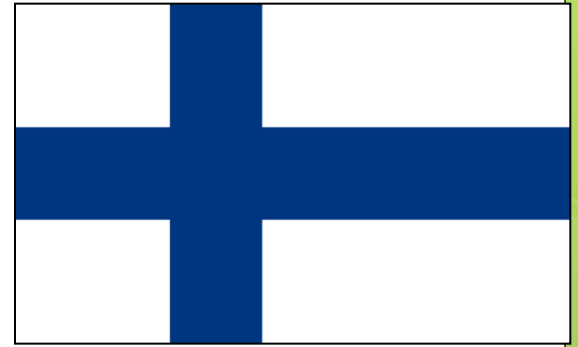
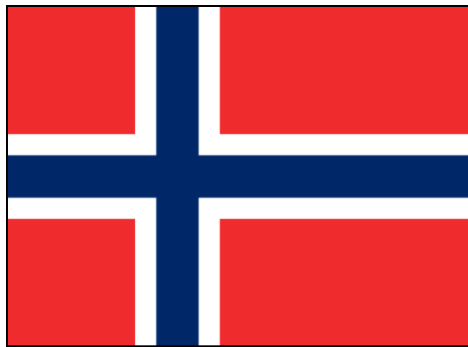

Norsko, Švédsko, Finsko

Státy na severu Evropy

Následující vlajky a znaky jsou symboly Norska, Švédska a Finska. Přiřaďte je k jednotlivým zemím.

Švédsko

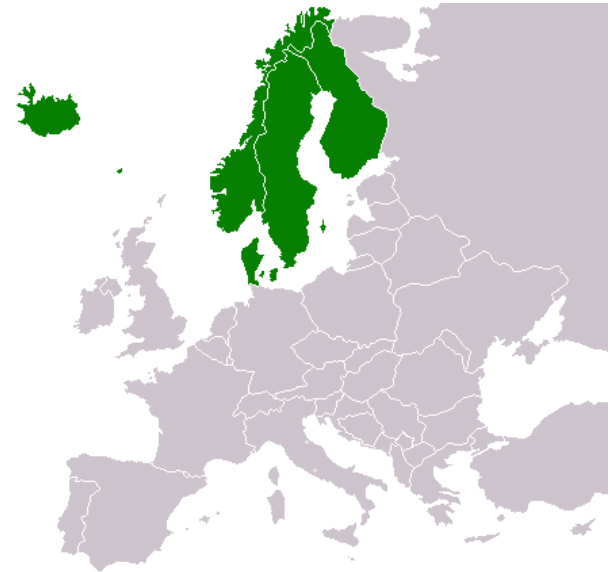
Norsko

Finsko

Vymezení regionu

- Norsko, Švédsko a Finsko patří mezi tzv. Severské státy
- do této skupiny se obvykle dále řadí Dánsko či Island
- pro tyto státy se také užívá označení „skandinávské“, protože leží na Skandinávském poloostrově (i když z Finska pouze jeho severní část)

Základní údaje

	Norsko	Švédsko	Finsko
Rozloha			
Státní zřízení	• konstituční monarchie	• konstituční monarchie	• republika
Počet obyvatel			
Hustota zalidnění			
Úřední jazyky	• nynorsk • bokmål (norština)	• svenska (švédština)	• suomi (finština)
Hlava státu	• Harald V.	• Carl XVI. Gustaf	• Tarja Halonen

- 449 964 km²
- 338 146 km²
- 385 364 km²

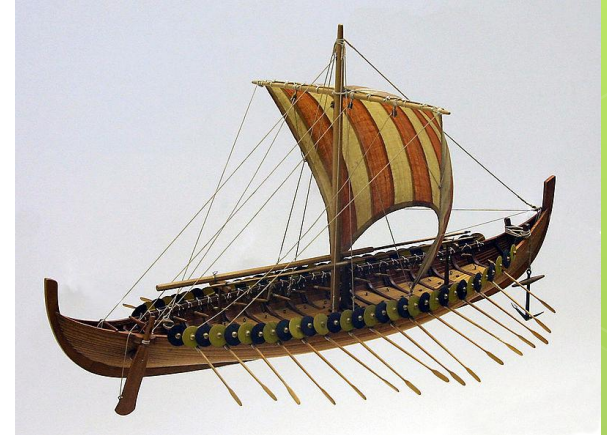
- 9 302 133 obyv.
- 4 842 700 obyv.
- 5 219 732 obyv.
- 15 obyv./km²
- 12,5 obyv./km²
- 22,6 obyv./km²

V následující tabulce jsou údaje o průměrných teplotách a srážkách ve vybraných městech. Najděte tato města v atlase a pokuste se na základě jejich polohy vysvětlit rozdíly v naměřených hodnotách.

	Bergen	Kiruna	Helsinky
Průměrná lednová teplota	1,3 °C	-13,9 °C	-6,1 °C
Průměrná červencová teplota	14,3 °C	12 °C	17,2 °C
Průměrné roční srážky	2 250 mm	522 mm	689 mm

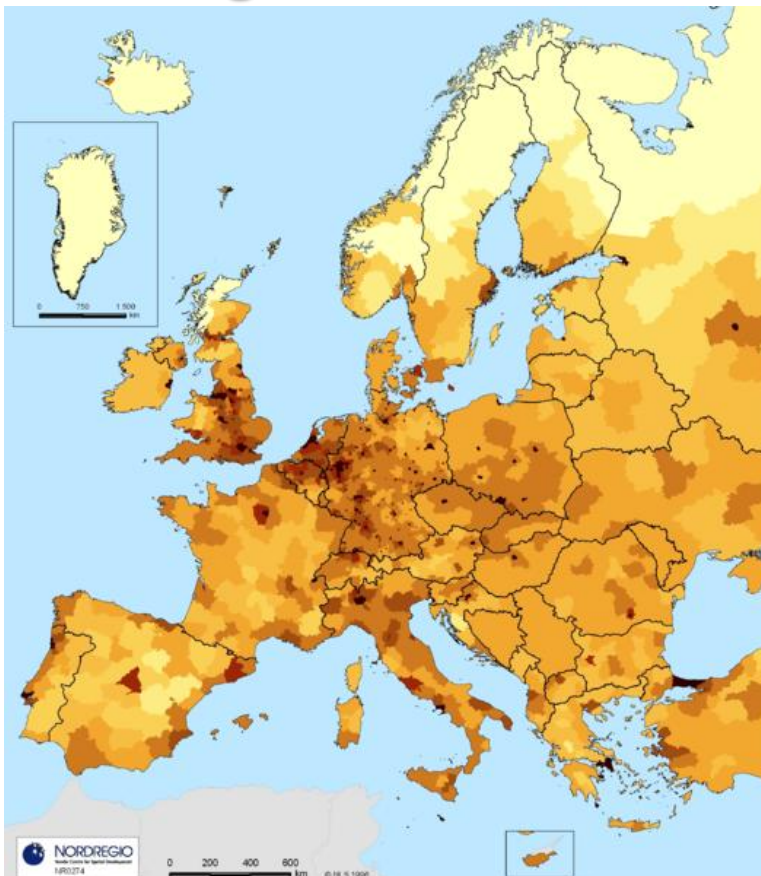
Historické souvislosti

- dávné osídlení už v 9. tisíciletí př. n. l. (nástěnné malby)
- dějiny Norska, Švédska a Finska jsou úzce propojené
- v 8. – 11. století podnikali z území Skandinávie loupeživé výpravy do Evropy švédští (Varjagové) a norští Vikingové
- v 10. století výpravy až k břehům Severní Ameriky
- na konci 13. století sjednocení Norska a Švédska v Kalmarské unii
- v 17. století Švédsko evropskou velmocí
- Norsko dlouho součástí Dánska

Kalmarská unie na začátku
16. století

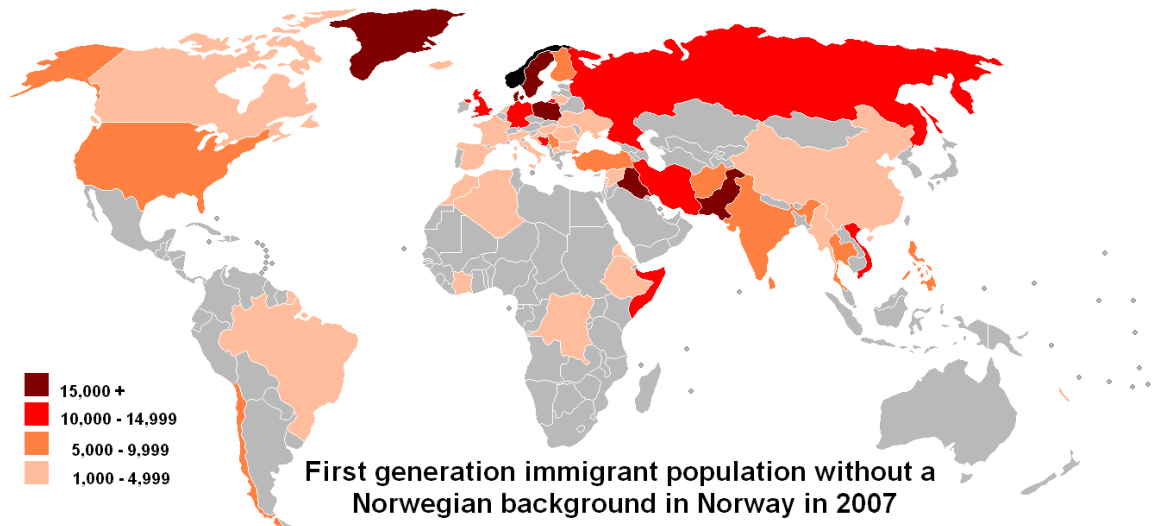
Obyvatelstvo – hustota zalidnění

	Norsko	Švédsko	Finsko
Počet obyvatel	116.	88.	112.
Rozloha	67.	57.	64.
Hustota zalidnění	212.	194.	201.

Obyvatelstvo – národnostní složení

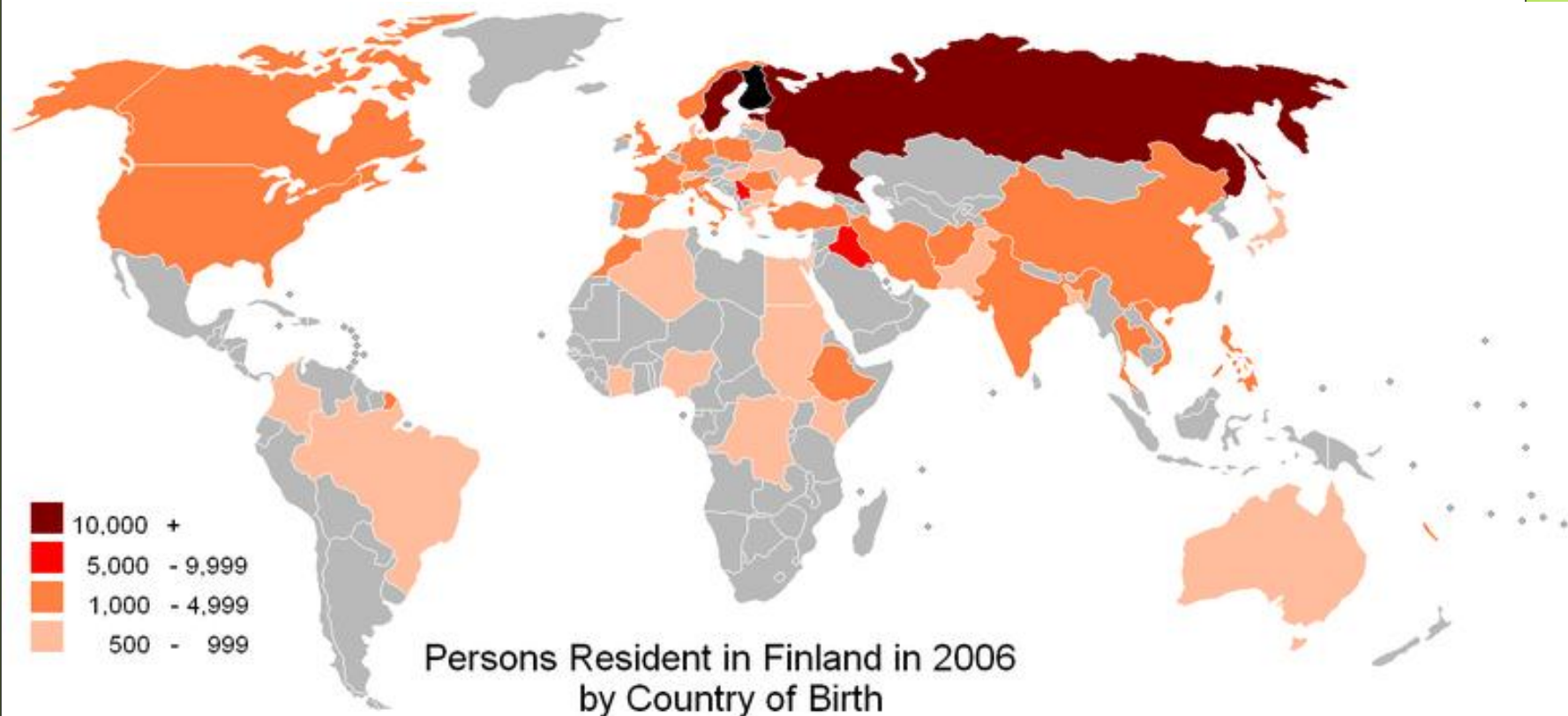
- Švédsko není národnostně příliš jednotné; více než 18 % obyvatel má zahraniční původ
- ve Finsku početná skupina švédskojazyčných Finů
- Norsko národnostně jednotnější (přes 95 % Norů)
- největší podíly tvoří obyvatelé původem z ostatních severských zemí
- díky štědrému sociálnímu systému přitažlivé podmínky pro imigranty ze všech částí světa

Země původu imigrantů první generace na území Norska v roce 2007

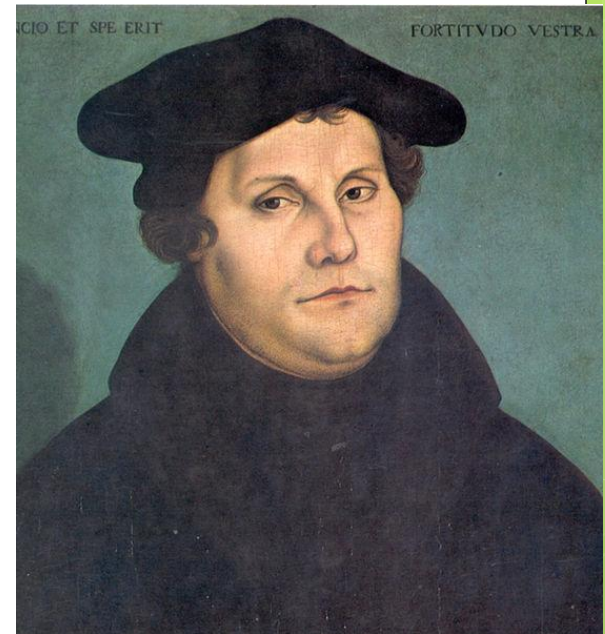
Obyvatelstvo – národnostní složení

Obr. 22: Osoby žijící ve Finsku podle země původu

Jazyková a náboženská struktura

- norština a švédština patří do severní větve **germánských jazyků**
- norština používá dvě rovnoprávné formy – **nynorsk** a **bokmål**
- finština patří mezi jazyky **ugrofinské**
- hlavním náboženstvím je **luteránství**
- především ve Švédsku je také poměrně vysoký podíl **islámu** (imigranti)

Hospodářství

- Norsko, Švédsko i Finsko patří mezi vyspělé státy světa
- Švédsko a Finsko jsou od roku 1995 členy EU, zatímco Norové členství v referendu odmítli
- společným znakem je malý vnitřní trh a otevřenost ekonomik
- čitelné podnikatelské prostředí, nízká míra korupce; podle každoročně zveřejňovaného žebříčku Transparency International patří Švédsku, Finsku a Norsku čtvrtá, šestá a jedenáctá pozice na světě

Ukazatele vyspělosti států

	HDP/obyv.	HDP/obyv. podle parity kupní síly	Index lidského rozvoje
Norsko	24	3	1
Švédsko	22	17	7
Finsko	34	21	12

- HDP je peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území; používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky
- pro lepší možnosti srovnání se často udává v přepočtu na jednoho obyvatele
- HDP podle parity kupní síly bere navíc v úvahu ceny, za které si obyvatelé jednotlivých zemí mohou nakoupit odpovídající zboží
- Index lidského rozvoje bere vedle výkonnosti ekonomiky v úvahu také další ukazatele (vzdělání, střední délka života atd.)

Tradiční odvětví

Švédsko:

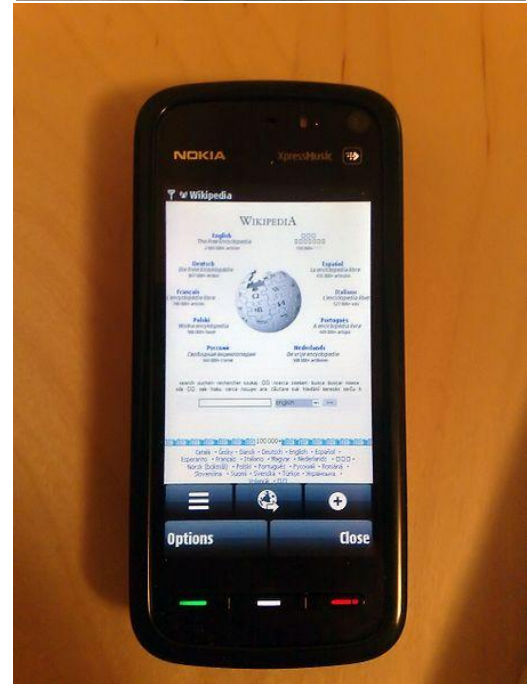
- informační technologie a telekomunikace (Ericsson)
- strojírenství (Volvo, Scania, Husqvarna...)
- výroba železa a oceli (Luleå)
- dřevozpracující průmysl

Norsko:

- petrochemie (ropa a zemní plyn v Severním moři)
- hutnictví (výroba hliníku)

Finsko:

- telekomunikace (výrobce mobilních telefonů Nokia)

Průmysl

Společnost/výrobek	Odvětví	Sídlo (země)
Ericsson	telekomunikace	SWE
Statoil	petrochemie, energetika	NOR
Kone	výtahy, eskalátory	FIN
Husqvarna	zahradnické vybavení	SWE
Volvo Group	výroba automobilů	SWE
Sampo	pojišťovna	FIN
Scania	nákladní automobily,	SWE
Skanska	autobusy, stavebnictví	SWE
Electrolux	elektrospotřebiče	SWE
Nokia	telekomunikace	FIN
IKEA	výroba nábytku	NL/SWE
Scandia	pojišťovna, bankovníctví	SWE

Zemědělství – společné znaky

- nepříznivé podmínky, především v horách a na severu
- málo kvalitních půd
- krátké vegetační období
- koncentrace rostlinné výroby na jihu
- pěstování ječmene, pšenice, ovsa, brambor, žita
- na zbylých plochách převažuje živočišná výroba
- malý podíl zemědělsky využívané plochy (např. Norsko využívá necelá 3 % rozlohy země, Švédsko 8 %)
- rozsáhlý rybolov (v Norsku pokračuje problematický lov velryb a tuleňů)
- rozsáhlé lesní hospodářství

Cestovní ruch

- **Alta:** město na severu Norska, slavné díky nástěnným malbám starým až 6,5 tis. let (památko UNESCO)
- **Visby:** švédské město na ostrově Gotland, zachovalý středověký charakter (památko UNESCO)
- **Suomenlinna:** finská obranná pevnost na předměstí Helsinek (památko UNESCO)
- **Birka:** významné obchodní středisko z doby Vikingů ležící na ostrově uprostřed jezera Mälaren (dnes památko UNESCO)

